BLAADJE 14-1

KNNV vereniging voor veldbiologie

Denkt u aan de contributie!!!

2014 JAAR VAN DE SPREEUW

34e jaargang

kwartaalblad KNNV AMSTERDAM

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Amsterdam

BESTUUR

Voorzitter
Finette van der Heide, Baroniestraat 9
1079 PB Amsterdam, tel. 020-3316485
e-mail: voorzitter@amsterdam.knnv.nl

Secretaris
Lida den Ouden, Vierlingsbeeklaan 64
1187 AV Amstelveen, tel. 020-6412761
e-mail: secretaris@amsterdam.knnv.nl

Penningmeester Ad interim
Paul van Deursen, Wittenburgerkade 74
1018LK Amsterdam, tel 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: penningmeester@amsterdam.knnv.nl

Natuurbeschermingssecretaris
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 020-6274332
e-mail: jan.timmer@oriolus.nl

Aspirant-bestuurslid
Arend Wakker
Azartplein 195 1019 PC Amsterdam Tel
020-4191412

Webmaster
Geert Timmermans, Pasteurstraat 17
1097 ER Amsterdam, tel.020-6630237
e-mail: webmaster@amsterdam.knnv.nl

Lidmaatschap
Ledenadministratie en Nieuwsbrief
Paul van Deursen, Wittenburgerkade 74
1018LK Amsterdam, tel. 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Contributies:
leden: € 32,50; huisgenootleden: €12,50
jeugdleden: € 17,50
(per jaar; inclusief abonnement 'Natura')
Aanmelding nieuwe leden:
door het opsturen van de bon achterin "BLAADJE" of via de website

Opzegging Lidmaatschap:
vóór 01-11-2014 schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie KNNV A'dam

Financiën
IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-Amsterdam

www.knnv.nl/amsterdam

REDACTIE BLAADJE
Tobias Woldendorp, Roeterstraat 8-2
1094AA Amsterdam, tel. 020-6278485, mobiel 06-52143646
Rob van Dijk Eerste Lindendwarsstraat 20
1015 LG Amsterdam, tel. 020 6816546
Kopijadres tekst: t_woldendorp@kpnplanet.nl
Kopijadres afbeeldingen: info@dijkenco.nl
Teksten over lezingen, excursies en mini-cursussen tot nader order inleveren bij Lida den Ouden, uiterlijk 14 dagen voor sluitingstijd van Blaadje.
Sluitingsdatum:
Blaadje 1: 15 januari 2014
Blaadje 2: 15 april 2014
Blaadje 3: 1 juli 2014
Blaadje 4: 15 oktober 2014

Coördinator werkgroepen
Chris van Haagen
e-mail": cglmvh@hotmail.com
tel. 020-6374927 - 06-40498090
Wim Nierop
e-mail: wnierop@chello.nl
tel. 020-6931297 - 06-24743830

Kantine DNO
Riet Vogel, tel. 020-6947950

Plantenwerkgroep
Peter Wetzels, tel. 020-69 28 352

Paddenstoelenwerkgroep
Christiane Baethcke, tel. 06-13580780

Insectenwerkgroep
Badda Beijne-Nierop tel. 020 69 31 297

Werkgroep Vissen, Amfibieën & Reptielen
Geert Timmermans, tel. 020 6630237

Muurplantenwerkgroep
Valentijn ten Hoopen, tel. 06 24764007

Inhoud

Uit het bestuur	4
Redactioneel	6
Jaarverslag Blaadje	7
Heimansjaar 2014	8
Verslag Bomenexcursie	11
Verslag van uilenballen pluizen	15
Minipaddenstoelen in het Amsterdamse Bos	17
Jaarverslag 2013 Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen	20
Jaarverslag bestuur 2013 KNNV, Afdeling Amsterdam	22
Van de Penningmeester a.i.	25
Van de Ledenadministratie	28
Inventarisatie 2013 van muurplanten op grachten en kademuren in Amsterdam	29
Resultaten 2013 muurplanten	30
Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e kwartaal en 2e kwartaal 2014	34
Waarneming	42
Rectificatie	42

Omslag: Eli Heimans; in het kader van het Heimansjaar 2014

Uit het bestuur

Om te beginnen wens ik u allemaal een goed 2014. Ik hoop dat het weer een mooi jaar wordt qua waarnemingen, gewaarwordingen, ideeën en ontdekkingen. En ik wens onze leden die met gezondheidsproblemen kampen veel sterkte en herstel toe.
Dit is de laatste 'uit het bestuur' die ik schrijf, want de komende algemene ledenvergadering treden Lida en ik af als secretaris en voorzitter van de KNNV Amsterdam. Na respectievelijk tien en twaalf jaar in het bestuur wordt het echt tijd dat anderen het stokje overnemen. Hier gaan onze statuten ook van uit. Het wordt een beetje herhaling van zetten, en dat is voor een deel gemakkelijk, want naar routine handelen kost minder tijd, maar het is ook niet zo verrassend meer. Het zou leuk zijn als er nieuwe enthousiastelingen aan de slag gaan, maar het is (nog) niet gelukt om kandidaten te vinden. Dat zien we helaas wel als een nederlaag, voor onszelf maar ook voor de vereniging. In een vereniging zijn alle leden verantwoordelijk voor het reilen en zeilen en het zou ideaal zijn als er een meerdere leden zouden zijn, die bij toerbeurt een tijdje bestuurswerk willen doen.
Overigens wil ik niet klagen over onze leden! Er zijn er natuurlijk heel veel actief voor de vereniging, in de vorm van organiseren en geven van lezingen en excursies, de werkgroepen, de communicatie zoals Blaadje, de website, de digitale nieuwsbrief, het Amsterdams Natuur Netwerk (ANN). Al die inzet maakt het ons mogelijk om zo van de natuur te genieten in en rond de stad.
Ook is er gelukkig één nieuw aspirant bestuurslid, Arend Wakker, die zich vooral wil toeleggen op de contacten met andere verenigingen, zoals het IVN, en die ook vol ideeën zit over het aantrekken van nieuwe leden. Zo wil hij biologiestudenten bij de introductieweek kennis laten maken met onze vereniging. Thea Seinen wil een Facebookpagina maken voor onze vereniging; we moeten alleen nog een klein technisch probleem overwinnen en dan kunnen we op hedendaagse wijze onze Facebookende leden voor evenementen uitnodigen. Dat zullen ze vast leuk vinden.
Het bestuur bestaat vanaf 8 maart uit drie personen en ik doe hier nogmaals de oproep om u als bestuurslid op te geven of eens een vergadering mee te doen zodat u een beeld krijgt van wat er allemaal omgaat en wat u daarin zou kunnen betekenen. Tot 8 maart kunt u zich melden bij Lida of mij, na 8 maart bij een van de overige bestuursleden (zie binnenzijde omslag Blaadje).
Nu even een korte terugblik op onze bestuursperiode. We hebben geprobeerd de organisatie wat competenter te maken door enkele handigheden en routines in te stellen. Zo hebben we een sjabloon voor de verslagen en voor de begroting en jaarrekening vastgesteld en proberen we u op de hoogte te houden door deze

stukjes ‘uit het bestuur’. De hoofdmoot van onze bestuursperiode was bezuinigen, bezuinigen, bezuinigen. Misschien verbaast het u omdat de contributie niet laag is, maar een groot deel daarvan wordt afgedragen aan de landelijke KNNV. Daar wordt 1 fte (twee medewerksters die allebei in deeltijd werken) met kantoorruimte etc. van betaald en het blad Natura. U kunt het allemaal zien aan de jaarrekening. De KNNV is een onafhankelijke vereniging, die geen subsidies ontvangt, alles wordt uit de contributies betaald.
Het bezuinigen is ons best goed afgegaan. De ruimte voor onze bijeenkomsten en voorraden wordt ons gratis ter beschikking gesteld door De Nieuwe Ooster, daar kunnen we niet dankbaar genoeg voor zijn. We hebben een goedkopere en daarbij zeer plezierige busmaatschappij gevonden voor onze bus-excursies. We hebben een goedkopere drukker gevonden en dat maakt veel uit, want Blaadje en de porto vormen een relatief grote uitgavenpost. Het is zelfs zo dat we afgelopen jaar een positief resultaat hebben behaald.
Omdat we echter zien dat het ledental aan het dalen is en daarmee ook onze middelen, blijft voorzichtigheid voorlopig geboden. Hebt u overigens uw contributie voor 2014 al betaald? Ook vanwege geldgebrek zijn we gestopt met het versturen van acceptgiro’s. Komend jaar gaan we dat misschien toch weer doen, omdat het moeilijk blijkt zonder acceptgiro’s alle contributie binnen te krijgen.
Wat ons niet goed is afgegaan is het werven van nieuwe bestuursleden en de public relations. We hebben te kampen met een dalend ledental. Dit is overigens een verschijnsel dat zich overal voordoet bij verenigingen, nu de maatschappij individueler wordt en een (groot) deel van de sociale interactie zich via sociale media voltrekt. Volgens mij worden mensen er toch echt gelukkiger van als ze in ieder geval af en toe in de natuur staan en daarvan genieten, en zeker als ze dat met elkaar delen. En dan zie ik de natuur in dit land niet alleen als bos ter grootte van een krant, maar voor mij zijn parken, weidegebieden, walkanten met muurplanten, alles waar natuurlijke ontwikkeling kan plaats vinden, natuur. Ik vind het dus erg jammer dat we onze vereniging niet meer bekendheid hebben kunnen geven, maar we blijven ons best doen! We hebben afgelopen jaar een openbare lezing laten geven door Martijn de Jonge, die aan de hand van zijn prachtige foto’s over walvissen vertelde. De lezing was redelijk bezocht (± 50 bezoekers), maar heeft geen nieuwe leden opgeleverd. Toch denken we dat dit een manier is om mensen te laten zien wat er in onze vereniging gebeurt. Ook gaan we in 2014 deelnemen aan het Fête de la Nature op 24 en/of 25 mei (zie www.fetedelanature.nl). We hopen dat de KNNV Amsterdam een bloeiende vereniging blijft en we zullen zeker blijven deelnemen aan zo veel mogelijk activiteiten. Tot snel ziens dus,

Namens het bestuur,Finette van der Heide

Redactioneel

Op maandag 6 januari, weer bekomen van de vreselijke onrust, die de jaarwisseling elke keer met zich meebrengt, zie ik een tamelijk vette houtduif kwartier maken inde Noordse esdoorn, die op 4 meter van mijn keukenraam staat. Een dag later slapen er drie houtduiven. Weer een dag later zijn het er twee. Op de twee daarop volgende dagen is het weer die dikke ene. Hoop gloort, wanneer ik op 12 januari weer twee houtduiven zie rusten. Daarna is het tot heden, 16 januari, nul houtduiven. Heb ik ze verjaagd met keukengekletter en erger “gezellig stedelijk kamerlicht”?
Het antwoord is waarschijnlijk dat “ze nu, medio januari al aan het nestelen zijn geslagen” en dat het vrouwtje misschien al op het nest zit in een vork van de door klimop overwoekerde esdoorn.
De laatste keer dat zo’n winterse hittegolf zich heeft afgespeeld was 1907, Eli Heimans was toen 46 en zette met een duivelse grijns rond de lippen hazelwormen uit in de duinen bij Santpoort.
Eli Heimans, wat een portret! In dit Blaadje en in het algemeen dit jaar, wordt er veel aandacht aan deze natuurvorser geschonken. Let op de pictogrammen bij excursies en lezingen!
De duiven rusten, hopelijk niet tegen beter weten in. Over rust gesproken; vanavond maar eens vroeg naar bed met Door het Rietland, een wandelboekje opgesteld door Eli Heimans en Jac. P. Thijsse. We spreken over het jaar 1923. Wat een rust. Vuurwerk bestond nog niet.
Nieuwjaar breng ik zelf bij voorkeur in een dichtbij buitenland door. Zoals België deze keer, waar ik met mijn geliefde Annelies in de Drie Peerdekens logeerde te Mechelen. In Vlaanderen wordt van gemeentewege tussen 0.000 en 0.020 uur vuurwerk centraal afgestoken. Eigenlijk bestoken kwartieren van het centrum elkaar. Na twintig minuten, als de laatste klapper is verzilverd, klappen de inwoners en roepen luid Hoezee. Dan keert de rust terug. In wat voor pathetisch land leven wij eigenlijk. En voor hoe lang nog?
De tijd zal het leren. Tot die tijd zijn ons nog veel rustige natuurmomenten gegund, zie daartoe ook de onvolprezen excursiereeks, die Hein Koningen en Geert Timmermans weer voor elkaar gekregen hebben. Hulde.
Veel natuurplezier in 2014.

Tobias Woldendorp

Jaarverslag Blaadje

Eigenlijk is het flauwekul om van dit medium een jaarverslag te geven. Het blad met de knullige, maar oh zo sympathieke naam Blaadje verschijnt immers steevast vier keer per jaar en altijd binnen dezelfde marge. Nu eens zit het tegen (leuren om kopij, persoonlijke drukte van de redactie of een gecrashte computer her of der), maar meestal komen we er wel uit. Rob van Dijk, die de beeldredactie, lay-out en verzending naar de drukker verzorgt en ik (tekstredactie). Gelukkig hadden we ook dit jaar weer een schare onzichtbare handjes in de vorm van bestuursleden, die hand en spandiensten verrichten en ja, er wordt ook anno 2014 nog wel eens “iets met den hand geschreven” aangeleverd, dat uitgetypt (al raakt die kreet ook wel weer aardig uitgeburgerd) moet worden.
Blaadje 1 was 31 pagina’s dik, nummer twee telde het zelfde aantal pagina’s. De derde onderscheidde zich nauwelijks, met 32 pagina’s maar nummer vier deed weer minder bescheiden met maar liefst 39 lezenswaardige pagina’s.
De kleurrijke kaft, ooit een experiment, gestart in januari 2008, het begin van de crisis, is nooit geëvalueerd. Kennelijk bevalt het! Of gaan we terug naar grijs en grauw in 2014?

Namens de redactie, Tobias Woldendorp

Eli Heimans

Heimansjaar 2014

Op 22 juli is het honderd jaar geleden dat Eli Heimans is gestorven. Samen met anderen richtte hij in 1901 de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging op, later herdoopt tot onze KNNV. Voldoende reden dus om veel aandacht aan Heimans en aan zijn werk te besteden. Zo organiseert onze afdeling een aantal excursies rondom Heimans en staan er twee lezingen op het programma.

Eli Heimans (1861-1914) is één van de grote vier uit het begin van de vorige eeuw die samen de grondslag hebben gelegd voor de natuurbescherming en amateurnatuurstudie in Nederland. Heimans, Heukels en Heinsius worden wel de drie “H”s genoemd met Thijsse als vierde man. Hun namen sieren nog steeds de ruggen van de klassieke flora’s van ons land.

Van deze vier heeft Jac.P.Thijsse het meest in de belangstelling gestaan, terwijl Heimans nooit de erkenning heeft gekregen, die hem volgens velen toekwam. Wat was zijn betekenis?

Eli Heimans groeide op in Zwolle, waar hij de HBS niet afmaakte omdat hij in de ververij van zijn vader moest meehelpen. Heimans werd aan de Zwolsche Normaalschool opgeleid tot onderwijzer. In 1881 solliciteerde hij naar de positie van derde onderwijzer aan de openbare lagere school in de Zwanenburgerstraat in Amsterdam, waar hij in mei 1882 kon beginnen. De school stond in een stoffige achterbuurt, maar Heimans ontdekte al spoedig de natuur vlak buiten de stad, waar hij weer op verhaal kon komen. Hij maakte carrière in het onderwijs en werd in 1893 hoofd van de nieuwe Planciusschool in wat nu de Tweede Breeuwersstraat heet. Doordat hij een uitstekend waarnemer was en goed kon leren, groeide zijn kennis van planten en dieren snel. Bovendien had hij ook belangstelling voor geologie.

Heimans maakte samen met onder andere Ligthart en Zernike deel uit van de redactie van het pedagogisch maandblad Oud en Nieuw. Hij had kritiek op het traditioneel systematisch georiënteerde onderwijs in de natuur, zoals dat tot dan toe werd gegeven en pleitte ervoor om de kinderen mee naar buiten te nemen en tevens dieren en planten in de klas te brengen. Op deze manier kon het eigen waarnemen worden gestimuleerd. Hij vond een stadspark in de buurt van de school een goede plek om natuuronderwijs te geven. Zijn ideeën hierover schreef hij op in het in 1893 verschenen boekje: De levende natuur, een handleiding bij

het onderwijs in de kennis van planten en dieren op de lagere school in het bijzonder voor de grote steden. Later zou de methode verder worden uitgewerkt tot een handleiding die in vier delen verscheen tussen 1898 en 1908.

Door dit boekje kwam hij in contact met Jac. P. Thijsse met wie hij dezelfde passie voor de natuur en zijn pedagogische inzichten deelde. Samen schreven ze de serie Van vlinders, bloemen en vogels waarvan het eerste deel in 1894 verscheen. Daarna richtten ze het tijdschrift De Levende Natuur op, samen met J. Jaspers jr. De eerste aflevering daarvan verscheen in 1896.

De methode van Heimans en Thijsse was revolutionair in die tijd. Zo namen ze de kinderen mee op een schoolwandeling naar bijvoorbeeld het Sarphatipark of de Zuiderzeedijk en vertelden over de vogels, de planten en de insecten die ze daar zagen. Het was geen onderwijs over de natuur - een natuur bovendien die de kinderen soms alleen van horen zeggen kenden -, het was onderwijs in de natuur, de natuur in hun directe omgeving. Het was principieel aanschouwelijk onderwijs, dat er nadrukkelijk niet op gericht was de leerlingen veel kennis bij te brengen over de drie rijken der natuur of ze vrome lessen te leren over de Schepper van al dat moois. Het ging erom hun belangstelling voor de levende natuur aan te wakkeren en ze een indruk te geven van al het schoons dat ze in de natuur binnen en vooral buiten de stad konden aantreffen.

Onder leiding van Heimans en Thijsse volgde in 1905 een legendarische actie. De gemeente Amsterdam wilde het Naardermeer bestemmen als afvalstort. Het gebied aankopen was de enige manier om het van de ondergang te redden. Hiervoor richtten onze beide helden in Artis de ‘Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten’ op. In 1906 was het eerste beschermde natuurreservaat een feit.

In 1911 verscheen Heimans’ boekje In het Krijtland. Hierin beschreef hij naast de levende natuur van Zuid-Limburg, ook de geologische verschijnselen. Zo wees hij op een plaats waar grondlagen uit het Carboon aan de oppervlakte komen. Die plek zou later de Heimansgroeve worden genoemd.

Tijdens een geologische excursie in de Eifel stierf Heimans op 53-jarige leeftijd ‘in het harnas’ in de zomer van 1914 Zijn zoon Jacob Heimans werd hoogleraar in de biologie en werkte in de Amsterdamse Hortus Botanicus. Hij is tot op hoge leeftijd heruitgaven van boeken van zijn vader blijven verzorgen.

Heimans heeft samen met de andere drie de popularisering van de natuurstudie in Nederland sterk bevorderd. Hij muntte daarvoor de term ‘natuursport’. Hij schreef samen met Thijsse een groot aantal boeken in enthousiasmerende stijl, waaronder Hei en Dennen, In Sloot en Plas en Door het Rietland. Heimans en Thijsse richtten zich hier op een jeugdig publiek, in een ontspannen en informele stijl. Al wandelend namen ze hun lezers mee door de parken, bossen, weilanden, heidevelden of rietlanden om te vertellen wat daar te zien was. Ze bleven hierbij altijd concreet en dicht bij het beschrevene. Heimans en Thijsse lezen is met ze meekijken.

Bijzonder in hun boeken waren ook de eigen tekeningen. In het bijzonder de afbeeldingen in de Geïllustreerde Flora van Nederland waren een noviteit in floraland. Voordien bevatten de flora’s namelijk alléén sleutels en uitgeschreven soortbeschrijvingen. Dat een dergelijk boek zonder plaatjes tegenwoordig nauwelijks meer voorstelbaar is, geeft aan hoe wij anno 2014 anders tegen natuurpublicaties en onderwijs aan zijn gaan kijken.

Voor mij als lid van de KNNV en natuurgids bij het IVN is Heimans één van mijn grote voorbeelden.

Arend Wakker

Gebruikt o.a.: K. van Berkel, Citaten uit het boek der natuur. Bert Bakker, Amsterdam 1998

“Jongen met aquarium en botaniseertrommel”

illustratie uit: In Sloot en Plas, 1895

Verslag Bomenexcursie

De boom is eenvoudig de boom
Wat men ook denkt of hoe men ook praat
Hij blijft gewoon en zonder schroom
De boom
(versje van Lenny Kuhr op de Tuinscheurkalender)

De excursie op 9 november in het Amsterdamse Bos heeft ons eerbied bijgebracht voor de bomen van het Amsterdamse Bos. Geert Timmermans had een aardige fietsroute gepland langs een aantal bijzondere exemplaren en Hans Kaljee wist ons er heel wat over te vertellen.

Volgend jaar is KNNV Amsterdam 110
De start was uiteraard bij de op 18 april 2004 ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van onze afdeling geplante Fladder- of Steeliep. De boom heeft zijn naam te danken aan de bloemen, die op steeltjes staan.
Hans vertelde ons dat deze iepensoort onaantrekkelijk is voor de Iepenspintkever. Die kevers worden overigens jaarlijks gevangen met metalen platen voorzien van gaatjes en lijm. Er is wel eens een jaar geweest dat men 15.000 van die beestjes heeft gevangen. Tegenwoordig loopt het aantal terug.
Er staan meer Steeliepen in het centrum van Amsterdam en tegenwoordig ook in het Iepenarboretum achter het Eye filmmuseum in Noord.
Populus robusta
Op het veldje langs de Bosbaan, waar enkele van Sloterdijk afkomstige gecorrodeerde ijzeren boomstronken staan, hielden we stil bij een groep robuuste populieren, de Canadese, zo'n 40 jaar oud.
Dit soort bomen, ook goed voor de houtproductie, is een snelle groeier, waarmee men in de periode van de wederopbouw o.a. Nieuw West het karakter gaf, dat de Westelijke tuinsteden anno 2014 siert. Nadeel: er breken eenvoudig dikke takken af, zelfs als het niet stormt.
Hier, maar ook op andere bomen, wees Kaljee ons op de bruine strepen op de bast: algen.
Grove den
Aan het eind van de Bosbaan wees Geert ons enkele Grove dennen aan, ook al zo'n 40 jaar oud, met een enigszins oranje stam en naalden die per 2 in een 'bos je' zitten, de *Pinus sylvestris*, leverancier van grenenhout. Deze bomen worden vaak geplant om zandverstuiving tegen te gaan. Deze gedijen hier, ondanks de

kleiachtige polderomgeving.

Hulst

Aan de overkant van de parkeerplaats werd onze aandacht gevraagd voor een inheemse hulstboom, waarvan het 'vrouwtje' rode bessen draagt. Opvallend dat deze boom als-ie ouder wordt minder stekels krijgt. Jonge bomen moeten zich in hun jeugdfase meer verdedigen.

Er naast staat een 'mannetje', die zelfs nog (laat!) bloeit.

Taxus

De Taxus die hier staat kunnen we waarschijnlijk in 2513 hier nog aantreffen. Het zijn bomen die ongelooflijk oud kunnen worden. Hans verhaalde van begraafplaatsen in Zuid-Engeland met bomen van wel 1500 jaar. De bomen met eetbare bessen (behalve de giftige pit zijn ook de bast en het loof giftig) kunnen ook een omvang van enkele meters in doorsnee bereiken, als we ze niet eerder omhakken…

Oudste Paardenkastanje

Inmiddels hebben we de Grote Weide bereikt, waar we stoppen bij de oudste Paardenkastanje (150 jaar wordt beweerd). De reus stond er al eerder dan het Amsterdamse bos werd aangeplant.

Geert wijst ons in een blad de gangen aan die de Kastanjemineermot daar gegraven heeft en Hans laat zien dat de boom ook wordt belaagd door de bacterie die bloederziekte veroorzaakt. Er verschijnen scheurtjes in de bast en zwarte pukkels met rood vocht erin. Hopelijk is de ziekte voor deze boom niet levensbedreigend. Hans Kaljee moet regelmatig zijn verhaal onderbreken omdat vliegtuigen luid brullend over ons heen dalen.

Essen en een gespleten Beuk

Verderop staan we stil bij enkele Essen, met hun kenmerkend blad, dat uit een aantal kleinere ovaaltjes op een steel bestaat. Erachter treffen we een gespleten Beuk. Vanuit een plakoksel bij een splitsing is hij van binnen aangetast en nu door de storm tot bijna op de grond gespleten.

Op de Beuk wijst Hans ons bultjes aan, die je trouwens op meer bomen ziet. Er zijn mensen die beweren dat deze aantasting ontstaat door de straling van het toenemende aantal UMTS-masten…

Zoete kers

Langs het fietspad treffen we twee Zoete kersenbomen of Boskrieken aan, die rijk bloeien en zeer aantrekkelijk zijn voor bijen. Op de bast zien we typische lenticellen, die bijdragen aan de 'ademhaling' van de boom.

Weinig stormschade

We constateren weinig schade van de storm, die op 28 oktober raasde. De bo

Gespleten beuk;

foto Frans van der Feen

Hans Kaljee toont Zilverlindeblad;

foto Frans van der Feen

menconsulent legt de oorzaak uit van de vele bomen die langs de grachten omwaaiden: Amsterdam is gebouwd op moerasachtige (veen)grond, waardoor de boomwortels niet diep hoefden om bij het grondwater te komen en veelal horizontaal groeiden. Als men voor het leggen van kabels en leidingen ook nogal eens wortels doorzaagt, dan wordt het fundament zwak.

Nog meer kersen

Via een van dikke bamboe geconstrueerde brug komen we achterin het bos bij het Japanse bloesempark, een grote kring van kersenbloesembomen op hoogstammen geënt. Een enorme bloemenpracht in het voorjaar, maar de bomen geven geen kersen.

Bij de kersenbomen is een gedenksteen geplaatst voor de mensen die bij de Tsunami in 2011 omkwamen.

Lanen

Via een fraaie beukenlaan rijden we verder naar één van de hoogste bomen in het Amsterdamse Bos een Sequoia sempervirens, met een opvallend zachte bast, die vuurbestendig is. Dit soort bomen overleeft daardoor eenvoudig bosbranden. Dan komen we bij een Lindenlaan, niet van gewone Lindes, waar uw auto van de afgescheiden honingdauw zo gaat kleven, maar de zogenaamde Hangende zilverlinde.

Omgevallen boom

Tot slot ook nog een boom, die geveld is doordat Honingzwammen hem hebben aangetast. Ze zijn inmiddels vergezeld van Tonderzwammen en nu de boom eenmaal neer is gegaan volgen andere zwammen in het verteringsproces, zoals de Zoete oesterzwammen.

Bijzonder interessant om zo eens door het voormalige Bosplan te gaan, en we hadden er nog mooi weer bij ook!

Frans van der Feen

Lenticellen op bast Zoete Kers;
foto Frans van der Feen

Verslag van uilenballen pluizen

De KNNV, afdeling Amsterdam, heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de kennis van de verspreiding van kleine zoogdieren in Noord-Holland. Op 10 december 2013 hebben tien vrouwen en mannen een partij kerkuilenballen uit de omgeving van Weesp geplozen. Na een korte inleiding over de verspreiding van de kerkuil in Noord-Holland en de verspreidingsgegevens die het pluizen hebben opgeleverd, is de groep aan de start gegaan. De meeste deelnemers hadden het determineren snel onder de knie.

Landschap Noord-Holland, de Kerkuilenwerkgroep Noord-Holland en de landelijke Zoogdiervereniging zijn voorjaar 2011 gestart met onderzoek naar de verspreiding van kleine zoogdieren in Noord-Holland. Muizen, woelmuizen en spitsmuizen zien we maar zelden en het vangen ervan is doorgaans zeer tijdsintensief en bovendien weinig succesvol. Het is dus raden naar de verspreiding van de verschillende soorten. Uilen kunnen ons daarbij helpen door te onderzoeken wat uilen zoal gegeten hebben. Het mooie van dit onderzoek is dat uilen vaak dichtbij hun nest voedsel halen en het uitpluizen van braakballen dus informatie geeft over de directe omgeving van de nestplaats. Vooral bij kerkuilen is de nestplaats meestal bekend, aangezien ze vaak in speciaal daarvoor opgehangen nestkasten bij boerderijen broeden (en daar ook hun braakballen achterlaten). Tot 1990 broedden er geen kerkuilen meer in Noord-Holland. Rond die tijd is de Kerkuilenwerkgroep Noord-Holland gestart en fanatiek aan de slag gegaan met timmeren en ophangen van nestkasten. En met succes! Op dit moment broeden er ongeveer 130 paar kerkuilen in Noord-Holland. Voor verspreidingsonderzoek van kleine zoogdieren zijn kerkuilen geschikte medewerkers. Ze zijn niet kieskeurig en eten de door veel roofdieren versmaadde spitsmuizen. Verder zijn ze honkvast en jagen alleen in de directe omgeving van de broedplaats.

Uit de omgeving van Weesp waren weinig recente gegevens bekend. Er zijn op de pluisavond ongeveer zestig uilenballen geplozen. Het leverde een mooie, gevarieerde partij muizen op, met negen soorten, waaronder aardmuis, rosse woelmuis, dwergspitsmuis en maar liefst drie exemplaren van de zeldzame waterspitsmuis. Opmerkelijk was dat er geen huisspitsmuis in de braakballen is aangetroffen. Er zijn in de zestig braakballen 168 prooiresten gevonden. De volgende muizensoorten zijn gevonden:

Veldmuis	36
Aardmuis	20
Rosse woelmuis	3
Woelrat	2
Dwergspitsmuis	9
Bosspitsmuis	87
Waterspitsmuis	3
Bosmuis	1
Dwergmuis	2
Overig:	
Vogel	5
Totaal	**168**

Al deze gegevens worden nog verwerkt in de nieuwe zoogdieratlas van Noord-Holland van Landschap Noord-Holland.
Meer weten? Kijk op http://uilenballenpluizen.nl/NH/index.php

Nico Jonker

waterspitsmuis onderkaak; foto Nico Jonker

Uilenballen pluizen; foto Geert Timmermans

Minipaddenstoelen excursie in het Amsterdamse Bos

Net als de week ervoor op de Nieuwe Oosterbegraafplaats, waren op de laatste dag van de zomertijd zo'n twintig belangstellenden komen opdagen bij deze laatste excursie van 2013, paddenstoelen in het Amsterdamse Bos. De excursieleider Christiane Baethcke had in de week ervoor al geconstateerd, dat het voornamelijk om paddenstoelen op oud hout zou gaan, vaak minizwammetjes.
Door de droge zomer hebben we geen goed paddenstoelenjaar, maar toch kregen we heel wat moois te zien.
De excursie speelde zich af rond het Dachaumonument. Bij dit monument aan de Bosbaanweg staan honderden namen van concentratiekampen op tegels. Dachau was destijds Hitler's eerste officiële concentratiekamp. Van daaruit sloeg het fenomeen KZ Lager zijn tentakels uit over een groot deel van Europa. Er zijn maar liefst 1634 kampen officieel geregistreerd, in Italië, Frankrijk, Polen, Letland en Rusland, waar miljoenen mensen een gruwelijke dood stierven.

Truffelzoekertje

Christiane was uiteraard vergezeld van haar teckel, die hier los rond mocht lopen. Helaas vond hij geen truffels.
De rondleiding verliep ongeveer even traag als een mossenexcursie, omdat er op elke vierkante meter toch nog heel wat te zien was. Op de eerste de beste boomstronk zat al meteen een hele bundel Zwerminktzwammen en Helmmycena. Met iets verderop Fluweelpootje en op een tak Geweizwammetjes.
Op een boomstam vonden we een hele verzameling oude Honingzwammen en op een andere stam Glimmerinktzwammen, met een huidje wat met rijp bedekt lijkt.
Op een met mos begroeide boom troffen we ook nogal wat Bekermos. We vonden een Kale inktzwam en een Rookzwam (ruikt naar rook…).
Veel deelnemers bladerden druk in soms hele dikke boeken, in één waarvan maar liefst 1200 soorten beschreven werden! Toch was het nog niet altijd eenvoudig om de paddenstoelen te determineren.
Er werd gewerkt met loepen en de neus. Sommige groeisels verdwenen in een doosje of zakje, om thuis hun afkomst na te gaan.

Oudste lid!

In ons midden was vandaag het oudste lid van de afdeling Amsterdam, mevrouw Jos Neuteboom (98), die door haar zoon in een rolstoel werd voortgeduwd. Vroeger was ze ongelooflijk actief, onder meer in de plantenwerkgroep, nu konden de deelnemers haar af en toe de paddenstoelenrijkdom tonen en ze genoot zichtbaar van deze mogelijkheid.

Af en toe schoven we een stukje op, door het bos en zagen dan weer van alles om ons heen: de Witte bultzwam, Elfenbankjes, een flinke Berkenzwam, Hertenzwam. Op een tak vonden we een hele verzameling rode Meniezwammetjes.

Roeiwedstrijd

Vanaf de Bosbaan hoorden we regelmatig gejoel en aanmoedigend geroep. Er werd een wedstrijd gehouden. In de pauze bleek ook dit sportevenement niet zonder (te) harde muziek te kunnen. We hadden eigenlijk wel een rustiger bos verwacht!

Zwarte paddenstoel

Er werden ook zwarte paddenstoelen ontdekt, we zagen er steeds meer: Dodemansvinger.

Op een boom, die er duidelijk slecht voor stond, troffen we een heel 'veld' Beukenkorrelkop aan. Heel klein, maar met zijn allen helpen ze de boom om zeep. De boom had ook nog twee Rookzwammen.

Op weer een ander stammetje zagen we Zwavelkopjes, met er omheen Witte koraalzwam (inmiddels grijs).

Eén van de excursiegangers vond een Fopelfenbankje (dat foppen slaat op het feit dat de paddenstoel plaatjes heeft in plaats van buisjes).

Verderop dit rijke stammetje: Gele korstzwam en een verzameling Dadelfranjehoed.

Het duizelde me langzamerhand van nieuwe paddenstoelennamen.

Dodemansvinger; foto Frans van der Feen

Spekzwoerd; foto Frans van der Feen

Spek
Tegen de kop van een boomstam die daar in het bos lag een hele plak Spekzwoerdzwam (moet je eens vlug achter elkaar zeggen).
Ook bijzonder een kleine Twijgkorstzwam onder op een vers takje.

Een *Collybia* die van de grond geplukt werd zat vast op beukenblad. Dat organisme is de paddenstoelen aan het verteren.
Een paddenstoel met een hele kronkelige steel werd gedetermineerd als Draadsteelmycena. De *Filopes mycena* wist Lida, die zich, als lid van de paddenstoelenwerkgroep, inmiddels bij de groep had gevoegd.

Was vorige week al de bijzondere Purperbruine parasolzwam gezien op de begraafplaats, nu werd hij hier ook gevonden!

Frans van der Feen

Glimmerinktzwammen; foto Frans van der Feen

Jaarverslag 2013 Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen

De activiteiten in 2013 waren vooral gericht op inventarisatie en educatie.
In 2013 zijn door de werkgroep verschillende daginventarisaties georganiseerd c.q. bijgewoond. De daginventarisaties waren in Muiderberg, Fort bij Abcoude, Amsterdamse Waterleidingduinen, Hortus, Westelijk Havengebied en het strand bij IJmuiden. Ook dit jaar is er weer aandacht gegeven aan het zaklampvissen. Nachtexcursies zijn onder andere georganiseerd naar het Noordzeekanaal, Diemervijfhoek, Weespertrekvaart, Zijkanaal-B Westelijk Havengebied, Toolenburgerplas en gemaal Halfweg. De excursie ringslang (14 april) en boomkikker (14 mei) met respectievelijk 25 en 30 deelnemers waren zeer succesvol.
Bij het gemaal Halfweg is vooral onderzocht of de vispassage (aangelegd in 2012) functioneerde. Tussen half april en oktober zijn naast driedoornige stekelbaars, spiering en kleine koornaarvis, zo'n 250.000 stuks glasaal ingetrokken. Deze passage en de resultaten hebben in de media (o.a. Het Parool) veel aandacht gekregen en leden van de werkgroep zijn hiervoor geïnterviewd.
Ook dit jaar is er weer samengewerkt met het RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) en Landschap Noord-Holland. Op verschillende locaties zijn beschermde soorten als kleine modderkruiper, bittervoorn, meerval en rivierdonderpad gezien. Van de verspreiding van de rivierdonderpad is onder de titel 'De rivierdonderpad geeft zich prijs in Groot-Amsterdam' een artikel verschenen in het blad Tussen Duin & Dijk (2013/2). Alle inventarisatiegegevens van 2013 zijn via Telmee.nl doorgegeven.
Er zijn(foto)verslagen gemaakt van onder andere de ringslangexcursie Muiderberg (14 april), de boomkikkerexcursie naar de Amsterdamse Waterleidingduinen (14 mei), met de zegenvissen bij IJmuiden (8 juni en 18 september) en de zaklampinventarisatie Zijkanaal-B (19 november). Deze verslagen en beelden zijn te downloaden via: http://www.ravon.nl/Forum/tabid/67/aff/34/Default.aspx
Opmerkelijk was de waarneming van de intrek van 250.000 exemplaren van de glasaal bij de vispassage gemaal Halfweg en de jonge meervallen in de zandwinplas Toolenburgerplas bij Hoofddorp. Nieuwe soort in 2013 voor de regio is: Congeraal (gevangen op 9-12-2013 in het Noordzeekanaal t.h.v. de Sluis van IJmuiden).

In 2014 worden er verschillende excursies georganiseerd: onder andere levendbarende hagedissen zoeken tussen Oud Valkenveen en Eukenberg (11 mei) en hazelwormen zoeken in de Amsterdamse Waterleidingduinen (25 juni).
Geert Timmermans

De werkgroep in actie met het zegenvissen op 18 september (let op de kitesurfer!) foto Willem Kuijsten

Jaarverslag bestuur2013 KNNV, Afdeling Amsterdam

In het jaar 2013 heeft het bestuur zes maal vergaderd en vooral een aantal lopende zaken afgehandeld.
Het bestuur heeft zich ook dit jaar actief opgesteld in het beschermen van bedreigde natuur. Jan Timmer houdt zich nog bezig met het behoud van het terrein van de voormalige Muider kruitfabriek als natuurgebied. Dit gebied heeft, mede door de strategische ligging aan de IJmeerdijk, een hoge natuurwaarde en vormt een belangrijke schakel in de ecologische verbindingszones rond het IJmeer. Het pleit is nog lang niet beslist, de kans is zelfs groot dat er toch woningbouw op dit terrein komt.

Op 9 maart was de jaarlijkse algemene ledenvergadering. Jacques Kijl trad af als bestuurslid/penningmeester. Paul van Deursen werd verkozen tot bestuurslid en volgt Jacques op als penningmeester a.i., tevens blijft hij de ledenadministratie behartigen.
Het bestuur telde dit jaar slechts vier leden. We konden daardoor niet alles doen wat we zouden willen, vooral kraamwerk en PR moesten we laten schieten. We zijn dringend op zoek naar nieuwe bestuursleden, ook al omdat Finette en Lida er in 2014 twee termijnen op hebben zitten en dan aftreden als voorzitter en secretaris. Gelukkig heeft Arend Wakker in de loop van het jaar aangegeven wel bestuurslid te willen worden, met als aandachtspunt de samenwerking met de IVN. Hij draait nu al even mee als aspirant-bestuurslid en we hopen dat hij tijdens de ALV van 2014 verkozen zal worden.
In de kascommissie volgde Henny Vriens Wim Nierop op. De kascommissie bestond dit jaar verder uit Hein Koningen en Rolf van Arendonk.

We maken nu ruim een jaar gebruik van de nieuwe kantine Groenvoorziening op het terrein van De Nieuwe Ooster. Bestuur en werkgroepen zijn er helemaal gewend en tevreden over de locatie. Er is inmiddels ook een leuning langs de buitentrap.
We zijn nu twee jaar lid van de “Vereniging Groengrijs”. In deze vereniging is de buurtbus van de “Stichting Zuider-Amstel in beweging” ondergebracht. Met deze buurtbus hebben we ook dit jaar twee busexcursies gehouden, tot ieders tevredenheid. Het lidmaatschap van € 600 per jaar geeft ons recht op 2 busexcursies. Dit is zeer goedkoop.

Op de Beleidsraad in het voorjaar waren we afwezig. Bij de Vertegenwoordigende

Vergadering(VV) waren Lida den Ouden en Paul van Deursen als afgevaardigden aanwezig en bij de Beleidsraad in het najaar van 2013 was Finette als afgevaardigde aanwezig. Hein Koningen en Geert Timmermans waren ook dit jaar bereid de excursies en lezingen te coördineren, dit heeft geleid tot een uitgebreid programma, inclusief twee busexcursies.
Tevens hebben we in het najaar een openbare lezing in huize Lydia, Roelof Hartplein, georganiseerd. Spreker was Martijn de Jonge over “Walvissen en dolfijnen in Europa”. Het is een wat ruimere centraal gelegen locatie, waarvoor we wel huur moeten betalen. We hebben de lezing ook ruim in de pers aangekondigd in de hoop ook niet-leden te trekken en meer belangstelling voor onze vereniging te krij gen en hopelijk nieuwe leden. De opkomst was goed, en we zijn van plan komend jaar nog een keer zo’n openbare lezing te organiseren.
Hein en Geert hartelijk dank voor het samenstellen van het lezingen- en excursieprogramma. Beide oud-voorzitters wilden dit eigenlijk tijdelijk doen, dus ook voor de excursies en lezingen zijn nieuwe vrijwilligers zeer welkom!
Ook alle excursieleiders, Ria Simon, Hein Koningen, Geert Timmermans, Edo Goverse, Jan Simons, Peter Wetzels, Jan Timmer, Christiane Baethcke, Fons Bongers, Arend Wakker en alle anderen, hartelijk dank voor jullie inzet.
Er is, voor de vijftiende keer, een algemene inventarisatiedag geweest, in juni, georganiseerd door Geert Timmermans. Dit keer werd het terrein van het fort Abcoude bezocht. Een uitgebreid verslag met alle waarnemingen staat op de website.
Op 27 september hebben we weer een Einde-zomer-borrel met maaltijdsoep gehouden voor onze vrijwilligers, zoals lezingengevers, excursieleiders, werkgroepleiders. De bijeenkomst was erg gezellig en zorgde voor het intensiveren van de onderlinge contacten.

Het aantal werkgroepen is nu vijf. Per 1 juli heeft de Werk- en adviesgroep muurplanten Noord-Holland zich aangesloten bij onze vereniging. Deze werkgroep heet nu Muurplantenwerkgroep van de KNNV afdeling Amsterdam. Valentijn van Hoopen is de coördinator. Verder lopen de overige werkgroepen goed, de Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen, Planten, Paddenstoelen en Insecten.
Alle werkgroepleiders, Badda Beijne-Nierop, Peter Wetzels, Christiane Baethcke en Geert Timmermans en Valentijn ten Hoopen hartelijk dank voor jullie inzet.

Blaadje was weer zeer lezenswaardig. We hopen dat alle inzenders van kopij dit met hetzelfde enthousiasme blijven doen en roepen iedereen op zijn natuurervaringen in te zenden.

De redactieleden Tobias Woldendorp en Rob van Dijk worden hartelijk bedankt voor het elke keer vervaardigen van Blaadje.
Paul van Deursen maakt regelmatig een digitale Nieuwsbrief, deze wordt naar 184 leden en 25 relaties gemaild. Deze nieuwsbrief kan goed up-to-date worden gehouden en wordt opgevrolijkt door leuke kleurenfoto's. Wij hopen dat in de toekomst ook ons Blaadje meer digitaal kan worden verzonden, ook uit kostenoogpunt is dit aantrekkelijk.
De website werd regelmatig geactualiseerd door Geert Timmermans
Als laatste van onze communicatiemiddelen waakt Jan Timmer over de ANN, het Amsterdams Natuurnet. Daar kan iedereen zijn waarnemingen melden. Het is erg leuk om op die manier op de hoogte gehouden te worden van de Amsterdamse natuur. Wilt u de mails ontvangen en/of hebt u af en toe iets te melden, neem dan contact op met Jan (zie binnenzijde omslag).

Van diverse leden kregen we ook dit jaar natuurboeken, voor onze bibliotheek op De Nieuwe Ooster of voor de 2e-handsboekenverkoop. Bij de verkoop, meestal na een lezing, zijn al weer veel boeken verkocht, we hadden ook dit jaar een recordopbrengst. Onze dank aan alle boekengevers.

Tot slot bedanken we Gedenkpark De Nieuwe Ooster voor de geboden buitengewone gastvrijheid.

Namens het bestuur
Lida den Ouden

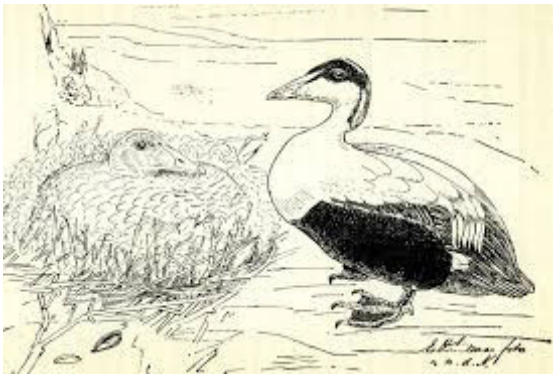

Heimans diorama ARTIS

Van de Penningmeester a.i.

De financiële resultaten van het jaar 2013 zien er redelijk positief uit, zoals uit onderstaand overzicht blijkt:

BATEN	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Begroot 2014
TOTAAL	€ 13.016,43	€ 12.850,00	€ 11.180,00
LASTEN			
Totale lasten	€ 11.410,27	€ 11.311,25	€ 11.135,00
Positief Resultaat	€ 1.606,16		
TOTAAL	€ 13.016,43		

BALANS 31 december 2013	ACTIVA	PASSIVA
SUBTOTAAL	€ 10.758,66	€ 450,00
TOTAAL VERMOGEN per 31 december	€ 10.308,66	

Deze cijfers zijn nog niet goedgekeurd door de kascommissie, die in de loop van februari bijeenkomt. Tijdens de komende algemene ledenvergadering worden deze cijfers natuurlijk verder uitgebreid.

Het positieve resultaat is dit jaar te danken aan enkele genereuze donaties van onze leden, een enigszins gunstig uitvallend resultaat van de busexcursies, gunstiger kosten van drukken van Blaadje en een meevallend resultaat van de boekenverkoop.
Daarnaast wordt het bedrag enigszins geflatteerd door een aantal dubbele contributiebetalingen, die nog niet vereffend zijn.
Individuele kosten door leden gemaakt ten behoeve van de vereniging, zoals het voorbereiden van excursies e.d. werden vaak niet gedeclareerd, waarvoor bij deze onze hartelijke dank!

Extra dank gaat uit naar de mensen van De Nieuwe Ooster voor het royale gebruik van de voorzieningen, waarop menig penningmeester jaloers zou zijn.

De verwachtingen voor komend jaar zijn minder gunstig.
- Het ledenaantal is dalende en daarmee de inkomsten uit de contributies.
- De portokosten voor het versturen van Blaadje zijn inmiddels flink gestegen.
- De bijdrage aan het landelijk bureau is weer iets omhoog gegaan, te weten van

Jaarrekening 2013 - Voorlopig

	BATEN	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Begroot 2014
B1	Contributies	€ 9.703,00	€ 10.500,00	€ 8.750,00
B2	Eenmalige donaties leden	€ 810,00	€ 250,00	€ 250,00
B3	Rentebaten over 2013	€ 89,58		€ 70,00
B4	Excursies	€ 2.009,35	€ 1.850,00	€ 1.850,00
B5	Lezingen en cursussen (thee en koffie)	€ 0,00	€ 50,00	€ 0,00
B6	Boeken en DVD nieuw	€ 56,00	€ 50,00	€ 50,00
B7	Boeken, 2e hands	€ 280,00	€ 100,00	€ 150,00
B8	Sponsor Loterij	€ 68,50	€ 50,00	€ 60,00
	TOTAAL	**€ 13.016,43**	**€ 12.850,00**	**€ 11.180,00**
	LASTEN	**Werkelijk 2013**	**Begroot 2013**	**Begroot 2014**
L1	Afdracht hoofdbestuur	€ 5.905,00	€ 6.250,00	€ 5.800,00
L2	Blaadje, drukkosten	€ 1.118,76	€ 1.750,00	€ 1.200,00
L3	Blaadje, porto	€ 1.056,87	€ 700,00	€ 1.000,00
L4	Busexcursies incl. Abonement Groengrijs ad € 600,00	€ 1.785,15	€ 1.850,00	€ 1.800,00
L5	Lezingen en cursussen (zaalhuur, honorarium, consumpties etc.)	€ 634,27	€ 100,00	€ 600,00
L6	Werkgroepen incl. onderling overleg en actieve ledenbijeenkomst	€ 236,82	€ 50,00	€ 200,00
L7	Bestuurskosten (onkosten)	€ 86,97	€ 200,00	€ 100,00
L8	Administratiekosten (bank)	€ 153,83	€ 150,00	€ 160,00
L9	Bijdrage andere ver.	€ 25,00	€ 11,25	€ 25,00
L10	Boeken	€ 72,00	€ 50,00	€ 50,00
L11	Apparatuur aanschaf	€ 0,00	€ 100,00	€ 100,00
L12	Ledenadministratie kosten	€ 93,10	€ 100,00	€ 100,00
L13	Retourcontributies	€ 242,50	€ 0,00	
L14	Afschrijvingskosten activa	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
	Totale lasten	**€ 11.410,27**	**€ 11.311,25**	**€ 11.135,00**
	Positief Resultaat	**€ 1.606,16**		
	TOTAAL	**€ 13.016,43**		

BALANS 2013-Voorlopig

	ACTIVA 31 december 2013			
	Voorraden			
	Boekenbon	€ 40,00		
	In beeld boekjes	€ 0,00		
	Tuinieren voor (wilde) dieren	€ 61,25		
	DVD Haring in het IJ	€ 30,00		
	Liquide middelen			
	Boekenpot 2e hands	€ 140,00		
	Kas(kleine potje) per 31-12-2013	€ 14,15		
	Betaalrekening ING per 31-12-2013	€ 640,34		
	Spaarrekening ING per 31-12-2013	€ 10.104,17		
	PASSIVA 31december 2013			
	Bijdrage sleutels Nieuwe Ooster		€ 125,00	
	Dubbel betaalde contributie 2013		€ 325,00	
	SUBTOTAAL	**€ 10.758,66**	**€ 450,00**	
	TOTAAL VERMOGEN per 31 december	**€ 10.308,66**		

€ 19,75 tot € 20,50 voor gewone leden en van € 7,00 tot € 7,25 voor huisgenootleden.
• De brandstofkosten voor de busexcursies zijn variabel en de verwachting is, dat die ook zullen stijgen.
• De inning van de contributies wordt steeds lastiger, waardoor het bestuur besloten heeft in de toekomst over te gaan tot het versturen van acceptgirokaarten, wat een nieuwe kostenpost gaat opleveren.

Voorlopig worden de consumpties tijdens lezingen en werkgroepen nog vrij verstrekt. Als de resultaten het komend jaar tegenvallen, moet daar mogelijk weer over worden nagedacht.

Als de begroting voor 2014 er niet ver naast zit, zullen we dit jaar financieel neutraal eindigen.
Veel zal daarbij afhangen van het tijdig betalen van de contributie, zodat wij niet hoeven over te gaan tot royementen, zoals in 2013 enkele keren het geval was.

Het penningmeesterschap is nog niet definitief ingevuld. Kandidaten voor een definitief penningmeesterschap zijn van harte welkom.

Paul van Deursen penningmeester a.i.

Van de Ledenadministratie

Bij het begin van dit nieuwe jaar telt de vereniging 306 leden, waarvan 28 huisgenootleden.
Dat is een daling van 18 leden in vergelijking met vorig jaar.
Dit jaar meldden zich 10 nieuwe leden aan en twee leden hervatten hun lidmaatschap.

De daling van het ledenaantal is het gevolg van een aantal correcte opzeggingen, maar ook ten gevolge van een aantal royementen in verband met het niet voldoen van de contributie.
We hebben 8 “Blaadjes-leden”.

Dit jaar geeft een tragere inning van de contributie te zien. Nog niet de helft van de leden heeft de contributie voldaan. Dit is misschien voor een deel te wijten aan het feit, dat in het vorige Blaadje het IBAN-nummer nog niet vermeld was. (Overigens is dit tot 1 februari nog niet verplicht en lijkt het erop, dat de invoering wordt uitgesteld.)
Bij deze het IBAN-nummer van onze rekening bij de ING:

NL91 INGB 0003 5060 96

Al eerder is gesproken over de toezending van acceptgiro’s. Het bestuur heeft onlangs besloten om in de toekomst betalingsherinneringen te laten begeleiden door een acceptgiro. Dat betekent voor de vereniging wel ongeveer één euro extra kosten per betaling. Daarom wordt het overmaken door telebankieren of een overschrijvingskaart nog steeds erg op prijs gesteld.

Tot besluit de oproep om – voor zover nog niet gebeurd – de contributie 2014 over te maken.

Paul van Deursen
Ledenadministratie

Inventarisatie 2013 van muurplanten op grachten en kademuren in Amsterdam

In 2013 is de tweejaarlijkse inventarisatieronde van de Amsterdamse grachten en kademuren op muurplanten weer geklaard.
Vrijwilligers van de Muurplantenwerkgroep van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) en de Werk en Adviesgroep Muurplanten Noord-Holland hebben meer dan 100 km. waterkerende muren onderzocht op beschermde muurplanten.
Daarbij zijn gegevens verzameld van meer dan 1700 groeiplaatsen.
Medio maart/april 2014 komt het onderzoeksrapport 'Muurplanten in Amsterdam 2013' van de muurplantenwerkgroep uit.

Alvast een vooruitblik:
Schubvaren begint zich langzaam te verspreiden sinds haar ontdekking in 1987 in Amsterdam. Zij kent nu, buiten het Stenen Hoofd, vier groeiplaatsen.
Steenbreekvaren blijft de meest spectaculaire stijger met op een haar na 8000 exemplaren in Amsterdam.
Tongvaren heeft weliswaar meer exemplaren dan het inventarisatie jaar 2011, maar er zijn veel groeiplaatsen verloren gegaan.
Zwartsteel lijkt in Amsterdam verder achteruit te gaan sinds 2011. Is dit misschien een landelijke trend?
Zachte naaldvaren en IJzervaren zijn uit Amsterdam verdwenen en Halsbloem heeft nog maar één exemplaar.
Bijzondere vondst is de Koningsvaren aan de Westlandgracht. Het is de derde keer dat Koningsvaren op een grachtenmuur wordt gevonden in Amsterdam, sedert 1987.
Voor uitgebreide info zie tabel 1 en 2

De werkgroep kan altijd enthousiaste nieuwe leden gebruiken voor inventarisaties.Opgeven kan bij: Valentijn ten Hoopen

Met vriendelijke groet,

Valentijn ten Hoopen
coördinator Muurplantenwerkgroep
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV)
afdeling AMSTERDAM

privé: valentijn_r@hotmail.com
werk: v.ten.hoopen@west.amsterdam.nl
tel: 0031624764007

Resultaten 2013 muurplanten

In totaal zijn de 1708 waarnemingen bijeengebracht en verwerkt in *Tabel 1. en Tabel 2.*

Tabel 1: Totaal overzicht Muurplanten Amsterdam Inventarisatie 2013

Totaal Amsterdam 2013

Wetenschappelijke naam	Aantallen 2013	Groeiplaatsen 2013	*Nederlandse namen*
Asplenium adiantum-nigrum	198	43	*Zwartsteel*
Asplenium ceterach	547	6	*Schubvaren*
Asplenium scolopendrium	2402	306	*Tongvaren*
Asplenium trichomanes	7994	356	*Steenbreekvaren*
Asplenium viride	3	1	*Groensteel*
Cystopteris fragilis	98	10	*Blaasvaren*
Catapodium rigidum	6	2	*Stijfhardgras*
Parietaria judaica	126	18	*Klein glaskruid*
Psuedofumaria lutea	434	56	*Gele helmbloem*
Cyrtomium falcatum	0	0	*Gewone ijzervaren*
Cyrtomium fortunei	9	3	*Smalle ijzervaren*
Gymnocarpium dryopteris	-	-	*Gebogen driehoeksvaren*
Osmunda regalis	1	1	*Koningsvaren*
Polystichum aculeatum	9	7	*Stijve naaldvaren*
Polystichum setiferum	0	0	*Zachte naaldvaren*
Polypodium interjectum	12	3	*Brede eikvaren*
Pteridium aquilinum	0	0	*Adelaarsvaren*
Thelypteris palustris	54	25	*Moerasvaren*
Centranthus ruber	294	51	*Spoorbloem*
Erigeron karvinskianus	1476	61	*Muurfijnstraal*
Ficus carica	7	7	*Vijgenboom*
Sedum rupestre	8	6	*Tripmadam*
Trachelium caeruleum	1	1	*Halsbloem*
Umbilicus rupestris	172	7	*Muurnavel*

© 2013 Werk en Adviesgroep Muurplanten Noord-Holland / Muurplantenwerkgroep KNNV afdeling Amsterdam

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.
Copyright: KNNV afdeling Amsterdam, 2013.
Referentie: V.R. ten Hoopen, 2013. Muurplanten in Amsterdam 2013. KNNV afdeling Amsterdam.

Tabel 2: Groeiplaatsen 2013 vergeleken met 2011
(de toename in groen en afname rood)

Totaal Amsterdam
2007-2009-2011-2013

	Aantallen				Groeiplaatsen				
Wetenschappelijke naam	2007	2009	2011	2013	2007	2009	2011	2013	*Nederlandse namen*
Asplenium adiantum-nigrum	203	317	335	198	33	49	57	43	*Zwartsteel*
Asplenium ceterach	169	279	384	547	2	2	3	6	*Schubvaren*
Asplenium scolopendrium[4]	2009	1963	2187	2402	244	323	376	306	*Tongvaren*
Asplenium trichomanes	4283	5502	6036	7994	197	256	279	356	*Steenbreekvaren*
Asplenium viride	3	3	3	3	1	1	1	1	*Groensteel*
Cystopteris fragilis[3]	73	74	120	98	5	7	19	10	*Blaasvaren*
Catapodium rigidum	+	+	26	6	2	1	2	2	*Stijfhardgras*
Parietaria judaica	23	40	79	126	10	15	18	18	*Klein glaskruid*
Psuedofumaria lutea	279	219	458	434	55	52	45	56	*Gele helmbloem*
Cyrtomium falcatum	1	4	1	0	1	3	1	0	*Gewone ijzervaren*
Cyrtomium fortunei	1	31	17	9	1	3	3	3	*Smalle ijzervaren*
Gymnocarpium dryopteris	-	-	-	-	-	-	-	-	*Gebogen driehoeksvaren*
Osmunda regalis	0	0	0	1	0	0	0	1	*Koningsvaren*
Polystichum aculeatum	2	6	9	9	2	5	7	7	*Stijve naaldvaren*
Polystichum setiferum	1	0	2	0	1	0	2	0	*Zachte naaldvaren*
Polypodium interjectum[2]	24	32		12	8	9		3	*Brede eikvaren*
Pteridium aquilinum	1	1	0	0	1	1	0	0	*Adelaarsvaren*
Thelypteris palustris	13	19	39	54	9	9	22	25	*Moerasvaren*
Centranthus ruber	40	161	254	294	11	28	42	51	*Spoorbloem*
Erigeron karvinskianus	107	805	1074	1476	52	70	76	61	*Muurfijnstraal*
Ficus carica	4	5	7	7	4	5	5	7	*Vijgenboom*
Sedum rupestre[1]	13	73	53	8	6	28	13	6	*Tripmadam*
Trachelium caeruleum	64	47	10	1	3	4	2	1	*Halsbloem*
Umbilicus rupestris	53	83	141	172	2	6	5	7	*Muurnavel*

© 2013 Werk en Adviesgroep Muurplanten Noord-Holland / Muurplantenwerkgroep KNNV afdeling Amsterdam
[1] Sedum rupestre groeiplaatsen gecontroleerd in 2012-2013 op echtheid
[2] Polypodium interjectum aan Borneokade worden onderzocht op echtheid in 2014
[3] Cystopteris fragilis aan Zeeburgerkade-oost niet geïnventariseerd in 2013 (4 groeiplaatsen)
[4] Asplenium scolopendrium: 33 groeiplaatsen in buiten- en moeilijk bereikbare gebieden niet geteld in 2013. Worden in 2014 meegenomen

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.
Copyright: KNNV afdeling Amsterdam, 2013.
Referentie: V.R. ten Hoopen, 2013. Muurplanten in Amsterdam 2013. KNNV afdeling Amsterdam.

Uitnodiging algemene ledenvergadering

Het bestuur nodigt hierbij alle leden van de afdeling Amsterdam uit voor de algemene ledenvergadering. Deze wordt gehouden op ZATERDAG 8 MAART 2014, AANVANG OM 19.30 UUR, zaal open vanaf 19.00 uur
Adres: kantine van Gedenkpark De Nieuwe Ooster (DNO), ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan). Vanaf de ingang Rozenburglaan (achter het hek kan worden geparkeerd) is het ca. 2 minuten lopen naar de kantine.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 6-7 minuten lopen.
Wilt u tussen 19.00 en 19.25 uur arriveren? Om 19.25 wordt het hek gesloten.
Koffie en thee zijn gratis.

AGENDA
1. Opening door de voorzitter.
2. Ingekomen stukken en mededelingen.
3. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 9 maart 2013 (gepubliceerd in Blaadje 2013/2).
4. Bespreking diverse jaarverslagen over 2013 (gepubliceerd in Blaadje 2014-1)
5. Resultatenrekening 2013 en de begroting over 2014 (gepubliceerd in Blaadje 2014-1),
verslag van de kascommissie over 2013: de kascommissie brengt tijdens de vergadering verslag uit.
6. Verkiezing kascommissie.
Toelichting: in 2013 bestond de kascommissie uit 3 leden. Hein Koningen, Rolf van Arendonk en Henny Vriens. Hein Koningen is statutair aftredend per 12-03-2014. Hein stelt zich na twee termijnen niet meer herkiesbaar. Er is dus een vacature lid kascommissie.
7. Verkiezing van het bestuur.
Finette v.d. Heide treedt na 12 jaar in het bestuur te zijn geweest statutair af, en stelt zich niet herkiesbaar. Lida stopt ook na 10 jaar in het bestuur te zijn geweest. Er zijn dus vacatures voor voorzitter en secretaris.
Arend Wakker heeft aangegeven toe te willen treden tot het bestuur en draait al enige maanden mee als aspirant bestuurslid met als speciaal aandachtspunt het vorm geven aan de samenwerking met de IVN. Arend stelt zich verkiesbaar als bestuurslid.
8. Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangende afgevaardigde voor de Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV van voorjaar 2014.

Toelichting: het bestuur verzoekt de vergadering Arend Wakker te verkiezen als afgevaardigde en Jan Timmer als plaatsvervangend afgevaardigde.
9.Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangend afgevaardigde voor de Beleidsraad in het najaar van 2014 en het voorjaar van 2015.
Toelichting: het bestuur verzoekt de vergadering Arend Wakker te verkiezen als afgevaardigde en Jan Timmer als plaatsvervangend afgevaardigde.
10. Contributie en afdracht aan het Landelijk Bureau van de KNNV. Kosten busexcursie.
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

U kunt tot een week voor de vergadering schriftelijk agendapunten toevoegen. Tijdens de vergadering kan dat ook, tenzij minstens een kwart van de stemgerechtigde aanwezigen zich daartegen verzet.

Na de pauze zal Fred Nordheim, in het kader van "leden voor leden", voorlezen uit het werk van Eli Heimans (1861 – 1914).

Namens het bestuur,
Lida den Ouden, secretaris

Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e kwartaal en 2e kwartaal 2014

LET OP:
De **KNNV-lezingen** en **vergaderingen** vinden plaats in de kantine van de **Groenvoorziening** van **Gedenkpark (begraafplaats) De Nieuwe Ooster (DNO),**
Ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan!)
Vanaf de ingang Rozenlaan (achter het hek kan worden geparkeerd) is het ca. 5 minuten lopen naar de kantine.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 5-7 minuten lopen.
Wij mogen 's avonds van ca. 19.30 uur tot 22.30 uur van deze ruimte gebruik maken voor lezingen en vergaderingen. **Tussen 19.30 en 20.00 uur is het hek geopend, tenzij anders bij de beschrijving van de lezingen is aangegeven. Om 20.00 uur wordt het toegangshek van DNO gesloten!**

Openbaar vervoer: dienstregelingen veranderen per seizoen! Ga tijdig van huis, er kan 10 minuten verschil in de vertrektijd zitten. In het weekend verandert het nummer van de bus hier en daar, kijk even op de bushalte hoe het in elkaar zit. Bij twijfel: bel het openbaar vervoer (0900 9292, € 0.70 per minuut), internet: **www.9292ov.nl**
Alle excursies, lezingen, cursussen, verslagen, foto's en de waarnemingen staan ook op de website van de afdeling, internet: www.knnv.nl/amsterdam
Afkortingen opstappunten:
AS Amstelstation, **CS** is Amsterdam-Centraal Station, **DD** is station Duivendrecht, **SD** is Amsterdam-Sloterdijk, **WTC** is station WTC, parkeerterrein ABN/AMRO.
Hoe bent u verzekerd?
Van verschillende zijden is ons gevraagd of je tijdens een KNNV-activiteit, zoals een excursie, verzekerd bent. Wij hebben dat nagevraagd bij het hoofdbestuur. Daarop kregen wij een uitgebreid antwoord. De essentie zullen we hieronder weergeven.
Landelijk heeft de KNNV een WA-verzekering (wettelijke aansprakelijkheid) afgesloten. Deze geldt alleen voor KNNV-leden tijdens KNNV-activiteiten. Donateurs en introducés zijn dus niet verzekerd. Ook de reis van huis naar de KNNV-activiteit en terug is niet verzekerd. Het is dus van belang zelf voor een goede WA- verzekering te zorgen. De KNNV-verzekering is vooral een vangnet, voor als de eigen verzekering ontbreekt, of niet toereikend is.
Klaas Kaag, KNNV afd. Den Helder, overgenomen uit Op de Kop 2005, nr. 3.

Dit jaar is het 100 jaar geleden dat Eli Heimans (Zwolle 22 februari1861- Gerolstein (D) 22 juli 1914) overleed. Daarom is 2014 het Heimansjaar. Heimans woonde en werkte als onderwijzer vele jaren in Amsterdam en was een van de oprichters -in 1901in Amsterdam- van de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, de huidige KNNV, vereniging voor veldbiologie.
Om bij zijn 100ste sterfjaar stil te staan zijn er in 2014 een aantal KNNV-activiteiten waarin speciaal aandacht aan Eli Heimans wordt geschonken. Deze activiteiten zijn met het monogram van Eli Heimans herkenbaar gemaakt.

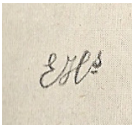

Zaterdag 15 februari 2014 Lezing over Eli Heimans (1861-1914) verzorgd door Peter Coesel & Arend Wakker.

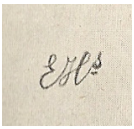

Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur
Peter Coesel zal spreken over “Leven en werk van Eli Heimans” en Arend Wakker spreekt over “Eli Heimans en zijn betekenis nu”.
Aan de hand van lichtbeelden zal een beeld worden geschetst van het leven van Eli Heimans; vanaf zijn jeugd in Zwolle, zijn werk als onderwijzer in Amsterdam, de samenwerking met Jac. P. Thijsse, het succes van hun uitgaven, zijn passie voor geologie en Zuid-Limburg, tot aan zijn dood tijdens een excursie in de Eifel.
In de tweede lezing zal worden nagegaan of Eli Heimans nog betekenis en invloed heeft in ónze tijd, kent de jonge generatie hem nog, speelt zijn nalatenschap nog een rol?
Introducées door leden is mogelijk, zij betalen € 2,50.

Dinsdag 4 maart 2013 FLORON avond o.l.v. Peter Wetzels.
Plaats: Kantine DNO aanvang 20.00 uur.
Het is een goede traditie dat het nieuwe botanische jaar geopend wordt met een avond voor Floron en de KNNV. We gaan het hebben over de nieuwe plannen voor 2014.
Ook worden hopelijk de resultaten van de projecten ‘Het nieuwe strepen’ en ‘DNA barcoding’ gepresenteerd. Streeplijsten en de A3-hokkaarten zijn aanwezig.
De avond wordt afgesloten met een overzicht van de bijzondere vondsten uit 2013.

Zaterdag 8 maart 2014 Algemene Ledenvergadering in de kantine van DNO.
Aanvang 19.30 uur. Wilt u tussen 18.45 en 19.15 uur arriveren? Om 19.25 uur wordt het hek gesloten. Zie voor meer informatie elders in Blaadje.

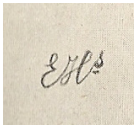

Na de pauze leest Fred Nordheim in het kader van Leden voor Leden voor uit het werk van Eli Heimans (1861-1914).

Zaterdag 29 maart 2014 Dagexcursie in de Amsterdamse Waterleidingduinen, o.l.v. Ria Simon.
We gaan vanaf de ingang Zandvoortselaan door het gebied struinen richting Oase en terug. In de kanalen zullen nog veel watervogels te zien zijn. Kijker dus meenemen en lunchpakket. Toegangskaartje is bij de automaat te verkrijgen, gratis met Stadspas Amsterdam.
Vertrek bus 80 van Connexxion busstation Marnixstraat 9.33 uur. Met de trein kan ook tot station Heemstede-Aerdenhout en dan daar op dezelfde bus overstappen om 10.19 uur. Uitstappen: halte Waterleiding (Nieuw Unicum) Zandvoort.

Zaterdag 12 april 2014 Ochtendgloren vogelkoor, vroege vogelexcursie o.l.v. Tobias Woldendorp & Hein Koningen.
Het is al weer meer dan tien jaar geleden dat we jaarlijks in het voorjaar een vroege excursie hielden waarbij speciale aandacht werd geschonken aan het ontwaken van de vogels en hun eerste zang. Dat gebruik willen we graag nieuw leven (en vogelgeluid!) inblazen. Dat doen we door met elkaar bij het aanbreken van de dag naar de eerste zang van onze gevederde vrienden te luisteren. In het verleden hoorden we eens het porseleinhoen en het 'drummen' van de watersnippen bij de oeverlanden – wie weet welke vroege zangers we nu ontmoeten.
We verzamelen om 06.00 uur met de fiets bij het restaurant op de kop van de Bosbaan in het Amsterdamse Bos en fietsen vandaar het bos in. De excursie zal enkele uren duren dus een vroeg ontbijtje mee is niet zo gek.
Het mobiele nummer (voor als je bijvoorbeeld te laat bent) van Tobias: 06-52143646.

Dinsdag 15 april 2014 Wandeling door het Jac. P. Thijssepark in Amstelveen o.l.v. Ria Simon.
Door de vele stinzenplanten in het voorjaar altijd erg mooi!
We verzamelen om 11.00 uur bij de ingang van het park aan de Prins Bernhardlaan in Amstelveen. Te bereiken o.a. met de bussen 170 of 172 van Connexxion. Halte Graaf Florislaan en dan nog een stukje lopen rechtsaf. Brood en drinken meenemen.

Zaterdag 19 april 2014 Stinsenplanten bij borgen, bolwerken, weemen en notabelenwoningen. Busexcursie stinsenplanten Groningen o.l.v. Hein Koningen.
Deze keer gaan we ver van huis om deze fraaie voorjaarsbloeiers te bekijken, en wel naar de provincie Groningen. Het wordt daarom een lange tocht.
Programma (tijden bij benadering) :
-10.15 uur aankomst in Midwolde en koffie drinken in Gasterij 'Het Theehuis' aldaar, specialiteit daarbij is de typische streekkoek 'Poffert', een soort cake met vruchten (koffie en koek zijn inbegrepen).
-11.00 uur bezoek borg Nienoord te Leek.
-12.30 uur bezoek Noorderplantsoen van de stad Groningen.
-De lunch (zelf meenemen) genieten we tijdens ons wandelend bezoeken van de groeiplaatsen.
-14.00 uur bezoek tuin bij notabelenwoning te Eenrum.
-14.30 uur bezoek Domies Toen te Pieterburen.
-16.00 uur bezoek tuin bij weemhuis in het terpdorp Warffum.
-18.00 uur pannenkoeken eten op het Pannenkoekenschip in de stad Groningen (de pannenkoek is voor eigen rekening).
-19.30 uur vertrek naar Amsterdam.
-21.30 uur terug in Amsterdam.

Opstappen en vertrek (deze tijden zijn precies !) :
-07.45 uur station Amsterdam-Zuid/WTC, op de Strawinskylaan waar de stadsbussen staan/stoppen,
-08.00 uur bij station Sloterdijk, Hanedastraat 2, tegenover Crystal Tower. Zorg dat u er op tijd bent (in een noodgeval kunt u bellen 06-40364239).
De kosten zijn € 30,-- en voor niet-leden 35,--, tevoren over te maken op ING-rekening 3506096 ten name van KNNV-A'dam, onder vermelding van bus-excursie 19-4-2014.
Aanmelden bij Paul van Deursen, 020-6855047 / 06.23165799 en per e-mail : penningmeester@amsterdam.knnv.nl. Geef bij uw aanmelding ook even de opstapplaats aan.

Stinsenplanten op bolwerken, bij borgen, weemen en notabelenwoningen.
Evenals in Friesland zijn in de tuinen van bolwerken en bij voorname huizen vaak stinsenplanten aan te treffen. Op onze heenreis zal Hein Koningen in de bus vertellen over wat stinsenplanten zijn (ook soorten komen ter sprake), hun oorsprong en reden van hun huidige voorkomen in de tuinen van bolwerken, borgen en voorname historische huizen en woningen – altijd in een historische context. Een borg

is de Groningse evenknie van de Friese stins of state, een weem is oorspronkelijk een pastorie-boerderij. Tegenwoordig zijn hun functies anders dan in vroeger tijden maar de siergewassen die wij nu stinsenplanten noemen zijn gebleven. Welke soorten stinsenplanten we in bloei te zien krijgen is niet nauwkeurig te zeggen, het hangt sterk met het weer in de nog komende winter- en voorjaarperiode samen. Op het moment van schrijven hebben we nog geen winterweer gehad, het is zelfs zeer ongewoon zacht met zelfs een warmterecord in week 2 (12-14 gr. C !). Dat kan zomaar weer veranderen, denk maar eens terug aan het voorjaar van 2013 dat heel lang koud was, zodat we heel lang van deze voorjaarsbloeiers konden genieten Maar altijd is het zo dat in de tweede helft van april nog veel stinsenplanten met hun bloemen te zien zijn. We houden dus een verrassing te goed !

Zaterdag 10 mei 2014 Voorjaarswandeling Thijsse's Hof in Bloemendaal o.l.v. Ria Simon.
Een prachtige planten- en vogeltuin in het Bloemendaalse Bos, vanaf 1925 ontwikkeld door Leonard Springer, ontworpen in Engelse landschapsstijl.
In deze tijd van het jaar vol stinzenplanten en vogels. Er is sinds kort en nieuw bezoekerscentrum.
Neemt u proviand en een kijker mee.
Vertrek trein Amsterdam-CS 10.04 uur en Amsterdam-SD 10.09 uur. Dit is de sprinter richting Beverwijk. Uitstappen: station Bloemendaal om 10.29 uur. In +/- 30 minuten lopen we naar de tuin.

Zondag 11 mei 2014 Op zoek naar de levendbarende hagedis tussen Oud Valkenveen en Eukenberg o.l.v. Geert Timmermans, Edo Goverse & Kees Dekker.
Vroeger kwam de levendbarende hagedis voor langs een deel van de voormalige Zuiderzeekust. Waarnemingen zijn van het eiland Wieringen bekend maar ook in Amsterdam werd de kleine hagedis, zoals het dier toen werd genoemd, regelmatig op de Zeeburgerdijk en tot in 1950 op de Diemerzeedijk gezien. Recente inventarisaties laten zien dat de levendbarende hagedis in Noord-Holland alleen nog in Het Gooi wordt aangetroffen. Op de Tafelberg dient het zelfs tot stapelvoedsel voor de klapekster. Ook nu wordt deze hagedis nog regelmatig gezien langs de IJsselmeerkust ten westen van Huizen tot op de Eukenberg en daar houden de waarnemingen op. De habitat ten westen tot aan Oud Valkenveen lijkt nog steeds geschikt en de uitdaging is dan ook om te kijken of de levendbarende hagedis een groter verspreidingsgebied kent dan de recente inventarisaties laten zien. En we zullen natuurlijk uitkijken naar ringslangen in het gebied.
We starten om 11.00 uur op de parkeerplaats van Oud Valkenveen, Oud Huizer

weg 2, Naarden. Mensen die willen deelnemen dienen zich met naam en telefoonnummer, per e-mail (harmat4@xs4all.nl) of telefonisch (06-41821601) aan te melden. Er is plaats voor maximaal 20 deelnemers! Onder slechte omstandigheden (regen) kunnen de excursieleiders besluiten om de excursie niet door te laten gaan.

Dinsdag 13 mei 2014 Nachtegalen en blauwborsten luisteren in de Brettenzone en Geuzenbos, fietsexcursie o.l.v. Geert Timmermans & Evert Pellenkoft

Start 19.30 uur vanaf het Orlyplein (is voorplein) station Sloterdijk.
We fietsen door de Brettenzone naar het Geuzenbos en eindigen weer op station Sloterdijk. Onderweg luisteren we naar de nachtegaal, blauwborst en misschien horen we de rugstreeppad en veenmol.
Nachtegalen zijn beroemd om hun mooie zang en in de Brettenzone is dat prachtig te horen. De zang bestaat uit een serie herhaalde, losse tonen die worden afgewisseld met krachtige rollers en trillers. Speciaal op stille avonden of nachten in het voorjaar is deze zang zeer indrukwekkend en soms tot op een kilometer afstand nog te horen. Als het schemerig wordt, worden alle vogels stil. Behalve de nachtegaal, die zingt door!

Zaterdag 14 juni 2014 De 16e algemene inventarisatiedag Westelijk Havengebied o.l.v. Geert Timmermans.

Orchideeën en krabben.
Op zaterdag 14 juni gaan we voor de 16e keer een gebied in de regio van Amsterdam inventariseren op flora en fauna. Dit maal is de keus gevallen op de braakliggende terreinen in het Westelijk Havengebied en de oever van het Noordzeekanaal.
De inventarisatie start zaterdag om 10.00 uur en staat open voor alle leden. Aan de verschillende werkgroepen zal expertise en medewerking gevraagd worden. Ook de Vogelwerkgroep Amsterdam wordt uitgenodigd om aan de inventarisatie deel te nemen. Het gebied is bekend om zijn zeer zeldzame orchideeën, maar ook zomerbitterling, graslathyrus, boslathyrus, kleine mantelanjer en rondbladig wintergroen worden regelmatig gezien. Van paddenstoelen (morieljes, wasplaten) en (korst)mossen is weinig bekend dus dat wordt een uitdaging! Ook zal de oever van het Noordzeekanaal (stenen keren!) onderzocht worden op het voorkomen van penseelkrab en blaaskrab. Deze twee exoten afkomstig uit Japan en omstreken zijn in 2013 voor het eerst in het Noorzeekanaal waargenomen.
Brood en drinken meenemen. Het terrein kan nat en vochtig zijn!

Hoe er te komen
We verzamelen zaterdag 14 juni om 10.00 uur bij de windturbine op de hoek van de Hornweg, Australiëhavenweg en Siciliëweg. Het gebied is met de fiets en de auto goed te bereiken maar met het openbaar vervoer vrijwel onbereikbaar. Het is dan ook een goed idee met elkaar af te spreken om te gaan carpoolen. Graag bij Geert Timmermans aanmelden (06-41821601 of harmat4@xs4all.nl) of je met de auto komt of wilt meerijden.

Vrijdag 20 juni 2014 Roei-excursie Botshol o.l.v. Jan Simons.
Deze tijd van het jaar bloeit in Botshol de moerasflora volop, ook vogels zijn nog ruim aanwezig. Er is dus veel te zien: allerlei stadia van onze laagveenmoerasflora, van (onder)waterplanten tot en met oud moerasbos. Ze vormen samen een zeer sfeervol oud landschap dat zo geliefd was bij de schilders van de Haagse School. Hierin willen we roeiend rondkijken. We hopen natuurlijk ook vogels te zien die hier thuishoren, zoals lepelaar (sinds enige jaren is er een kleine kolonie), krooneend, heilige ibis, aalscholver.

We verzamelen met de fiets om 10.00 uur te Ouderkerk, bij de brug over de Amstel (kruising Amsteldijk-Noord/Burg. Stramanweg). Jan fietst samen met de fietsgroep naar Botshol (ongeveer ½ uur). Autorijders rijden rechtstreeks naar Botshol (gehucht Waver), naar boer Verweij waar we de boten huren. De handigste route (zonder tom-tom) is over de A2 richting Utrecht (afslag Vinkeveen, prov. Weg volgen voorbij Vinkeveen tot afslag Waverveen), ga daar rechtsaf de polder Groot-Mijdrecht in en rij de rechte polderweg af tot de weg naar boven gaat en neem voor de ophaalbrug over de Waver de afslag naar rechts en rij tot Verweij in gehucht Waver, huisnr 14. Op het erf kan geparkeerd worden.
I.v.m. reservering roeiboten is opgave van tevoren bij Jan Simons nodig : e-mail jan.simons@gmx.com / tel. 020.6431405.

Zaterdag 21 juni 2014 Dagexcursie naar het Kennemerstrand, IJmuiden o.l.v Hein Koningen
Aankondiging voor meer info: zie Blaadje 2014/2

Woensdag 25 juni 2014 Hazelwormen zoeken in de duinen o.l.v. Xander van der Sar, Edo Goverse en Geert Timmermans
Start 19.30 uur, parkeerplaats Duin en Kruidberg
(nabij Duin- en Kruidbergerweg 76, Santpoort-Noord)
ingang van het Nationale park Zuid Kennermerland
(zie ook kaartje onderstaande link).

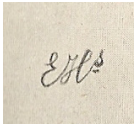

Ter nagedachtenis aan de 100ste sterfdag van Eli Heimans is 2014 uitgeroepen tot het Heimansjaar met als doel het Heimanserfgoed een nieuwe impuls te geven. Eli Heimans (1861-1914) was onderwijzer en natuurbeschermer en hij leverde een belangrijke bijdrage aan de populariteit van de natuurstudie en legde mede de basis voor de natuurbescherming in Nederland. Zo was hij in 1901 medeoprichter van de KNNV.
Maar het was ook Heimans die rond 1900 de hazelworm in de Kennermerduinen heeft uitgezet. Deze populatie heeft zich gehandhaafd en in de loop van tijd uitgebreid. Anno 2014 komt de hazelworm in het duingebied tussen het Noordzeekanaal en de grens met Zuid-Holland voor.
Tijdens de excursie zullen we het binnenduin een stuk in wandelen, waarna we in een gebied met redelijk hoge trefkans, op zoek gaan naar de hazelworm.
Mensen die willen deelnemen dienen zich met naam en telefoonnummer, per e-mail (e.goverse@uva.nl) of per telefoon (06-41949582) aan te melden. Er is plaats voor maximaal 20 deelnemers! Onder slechte omstandigheden (regen) kunnen de excursieleiders besluiten om de excursie niet door te laten gaan.
https://maps.google.com/maps?q=52.431368,4.62361&hl=nl&num=1&t=h&z=16

Vrijdag 4 juli 2014 Excursie naar de Heimanshof in het Zuiderpark, Den Haag o.l.v. Hein Koningen.

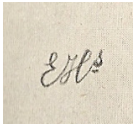

In het Heimansjaar bezoeken we een van de eerste heemtuinen in ons land en die de naam van Eli Heimans draagt. De Heimanshof bestaat uit een systematische tuin en een landschappentuin. Wij zullen in het bijzonder de laatste bezoeken.
Aankondiging voor meer info: zie Blaadje 2014/2

Zaterdag 5 juli 2014 Zomerbloeiende wilde orchideeën, wintergroen en andere botanische schoonheden op Texel – dagexcursie aldaar o.l.v. Jan Simons.
Aankondiging voor meer info: zie Blaadje 2014/2

Zaterdag 19 juli 2014 Dagexcursie naar het Kennemerstrand, IJmuiden o.l.v. Hein Koningen.
Aankondiging voor meer info: zie Blaadje 2014/2

Zaterdag 13 september 2014 Lekkende duinen en zij rellen; over de geologie, het landschap en de geschiedenis van de binnenduinrand, fietsexcursie o.l.v. Arend Wakker.
Aankondiging voor meer info: zie Blaadje 2014/2

Waarnemingen

We hadden ooit een vaste column met leuke (vooral vogel) waarnemingen in Amsterdam, maar door een toenemende concurrentie van sociale media wordt het minder. Hierbij ik wil een oud gebruik nieuw leven inblazen, door uit mijn notitieboek twee leuke stedelijke waarnemingen weer te geven:
- Overal langs waterkanten hoor en zie ik soms de grote gele kwikstaart, een zeldzame broedvogel van snelstromende beken in Twente, Achterhoek en Zuid-Limburg. Duidelijk een liefhebber van Amsterdamse cultuur:
4 december: bij museum de Hermitage, hoek Nieuwe Prinsengracht/Amstel;
4 januari: bij theater Carre, hoek Achtergracht/ Amstel
- Slapend, maar toch. Zo dicht bij stedelijke gezelligheid heb ik nog nooit eerder watersnippen gezien.
5 december. Op pollen in het riet “Onder “de Amsterdamse brug aan de Zuiderzeeweg. In gezelschap van minstens 50 futen, die in de bocht een prachtige verzameling vormen.

Tobias Woldendorp

Rectificatie

In het vorige Blaadje stonden abusievelijk twee namen van (actieve) leden abusievelijk vermeld. Bij enkele foto’s stond Frans van der Veen, terwijl dat natuurlijk Frans van der Feen had moeten zijn. Ook werd de naam van Hanny van Wijgerden op pagina 22 ineens zonder van geschreven.
Onze excuses daarvoor.

De redactie

KNNV, afdeling Amsterdam (opgericht 26 januari 1901)

De afdeling Amsterdam van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is de oudste veldbiologische vereniging van Nederland.

De afdeling Amsterdam (www.knnv.nl/amsterdam) heeft als doelen: natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming en heeft vier werkgroepen op het gebied van planten, paddenstoelen, insecten en vissen, amfibieën en reptielen. Dat wil niet zeggen dat er geen belangstelling is voor zoogdieren, bomen, heesters of beerdiertjes. Sommige leden beschikken over veel, andere over weinig kennis van de natuur. Allen zijn verenigd door hun nieuwsgierigheid en belangstelling voor de natuur.

De afdeling organiseert verschillende activiteiten zoals lezingen, cursussen, inventarisaties, hele- of halve dagexcursies naar 'groene' gebieden in en om Amsterdam en busexcursies naar natuurgebieden in bijvoorbeeld Friesland of Limburg.

Per jaar ontvangen de leden vier keer 'Blaadje', het blad van de afdeling Amsterdam en viermaal 'Natura', het landelijke KNNV-blad. De afdelingsleden kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de landelijke KNNV (www.knnv.nl) zoals landelijke werkgroepen, mee doen aan natuurreizen en natuurkampen in binnen- en buitenland en hebben korting op de boeken van de KNNV-uitgeverij.

IK MELD MIJ AAN ALS LID VAN DE KNNV, AFDELING AMSTERDAM
lidmaatschap:lid / huisgenoot (doorhalen wat niet van toepassing is)

naam	m/v
geboortedatum	
adres	
postcode & woonplaats	
telefoonnummer	
E-mail	

Voor een lidmaatschap betaalt u €32,50 per jaar. Een Huisgenootlid betaalt €12,50 per jaar. Jeugdlidmaatschap tot 26 jaar : €17,50 per jaar. IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-
Amsterdam

Het lidmaatschap van de KNNV, afdeling Amsterdam houdt tevens het lidmaatschap in van de landelijke KNNV. U krijgt daardoor mede een abonnement op het blad Natura.
datum ..... handtekening .....
Opsturen aan: Paul van Deursen, Wittenburgerkade 74 1018 LK Amsterdam 020 6855047

U kunt natuurlijk ook lid worden via de website: www.knnv.nl/amsterdam/

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

postnl

AFZENDER
LEDENADMINISTRATIE KNNV-AMSTERDAM
Wittenburgerkade 74
1018 LK AMSTERDAM